EUSKAL ORRIA

Altza

Ondo irabaziako omenaldi bat eskeintzera dijoa Altza'ko eria jaun agurgari bateri. Aizpurua'tar Leandro jauna bera. Ogeitamar urte inguru geren soiñ (gorputz) argal oen zaitzale izan degun gizon batek, beste gabe irabazia dauka esker oneko biotzetan eta onez gañera D. Leandro (guk deitzen diogun bezela) izanik biotz zabal anaikor eta biguñekoa ¿nolaz gogoratu ez eri au oparitxo bat eskeintzera?

Aspaldian zerbait egitekotan giñan altzatarak, eta, azkenik datoren ilaren 2'an (J. 1.) eratuko da, jakin degunez jai eder bat. Ontzat artu du eri guziak sendagile onori azaltzia, guzien aurean, zer naitasun zaion.

Onetarako jaiak antolatzeko izendatu da "komisio" bat, eta berak eratuko du zer jai egin bear diran. Eta amaitzeko orain oar bat "komisio"ko jaunairi. Ez aztu euzkotarak gerala, eta bera ere euzkotar eta abertzale berezienetako bat dala, eta euzko eri bateri dagokion jai bat egokiena dala. Ala uste degu.

BATZOKIKO BERIAK. — Abertzaletasuna, eri onetan ere, indar aundia artzen ari da. Lenez gañera, eta gazteak batez ere sutsu agertzen zaizkigu bere Aberia ezagutu eta azkatasuna iritxi naiean.

Batzokia antolatzen ari gera eta laxter dei egingo zale guziai batzar batera. Batzar-ordea izendatu ta auferako erabakiak artzeko. Oraingo asmoetan (batez ere beñipin) itzaldiak egiñaz Sabin'en erakutsiak zabaltzea izango da, gazteak eta zarak ikasi eta maitatu dezaten gure Euzkadi. Gertu bada, eta batzarera dei egitean, etori.

ALTZA GAIN

EZTARRI SUDUR BELARRIETAKO
miñak sendatzeko
Dr. Jesús M. Olarreaga
CORREO, 50, 1.º — TOLOSA
Goizean, 10'etatik ordu 1'era
Arratsaldean, 3'etatik 7'etara

Dr. Olaran
MENTALES - NERVIOSAS
Director de la Casa de Salud de señoras de Santa Agueda
Consulta: lunes, miércoles y viernes de 10 a 12 y 3 a 5
ANDIA, 2, 2.º — Teléfono 1-44-77

Ondarutik

SUKARIETARA. — Igandian zortzi juan ziran emendik abertzale eta mendigoizale batzuek Sukarietara, Sabiñ gure irakasle maitiari ikustaldi bat egiten.

Pozik etori ziran eta Jaungoikoa eta Lagi Zararen alde lan egiteko gogo aundiakaz.

GOTZAIÑAREN ALDE. — Gure udalak, Katoliko Ekintzak udalei egin dion eskutitz edera aintzat artuaz, bialdu dio Erepublika'ko Lendakariari eri guztiaren izenean eta azkeneko batzarean erabaki zun bezela, telegrama bat gure Gotzain agurgariaren laterriratzea ezkatzen.

Baita emengo kongregaziño guztiak ere bialdu dizkiote beste telegrama batzuek asmo berdiñakin. Gora ondarutarak eta ekiñ bildurik gabe Jaungoikuaren alde.

¿EGIA OTE DA? — Ezkio'ara juan diran ondarutar batzuek ere Ama Nesgu esaten, bañan ezta ukatu ere. Eurak beñepeiñ Miren Ama ikusi dutela ta gogor daude. Eleizeak erabaki arte ixilik egotea izango da onena.

DABILTZANAK. — Paris'tik etorita emen agurtu degu, Ariola'tar Joseba Mirena, ozalari gaztea.

—Gure artian egun batzuek igaro ondoren, Bilbora juan da, Landazabal'dar Julian, apaiz bikaña.

LUISTAREN ZUZENDARIARI. — Benetan tamalgaria da eri onetan jasotzen dana. Gazte asko irakurgai bila dabiltza eta irakurgai txarak baño ez ditubez arkitzen erian.

Lotzatu egiten naiz Ondaru sinismendun eta euskeldunean aiñ liburu lotsagabeak ikusten; Ondarua'n dagozan lotsagabiu batzuek bakarik ikusiko banitu olako liburuak irakurten...; bañan, au tamala, luistarak eta Mirenen Alabak ikusten dituaz, olako liburu zikiñekin. Eta gero toki guztietan eta beti jaso oi dan bezela liburu onekiñ gaztediaren goguak (animak) epeltzen dira, sinismenak otzitu eta Ondarua'n biyarko egunean guraso lotsagabe asko ikusi biarko ditugu.

Eziñ al liteke eri onetan, beste eri askotan lez, liburutegi edo biblioteka on bat jari gazteentzat?

Uste det asmo au beteaz, gazte eta guraso askon naya betiko dula, eta asmo au aurera eramateko dirua ere batuko litzakela.

Badakit gizon on batek liburu polit eta eder batzuek emaugo litukela gazteen liburutegirako.

ZUTARA

Ondarua'n 23—7—31.

Mendara-ko «Euzko Batzokia» ren sabalkundia

GOI-GORENGUA IZAN ZAN IL ONEN 24'AN ETA 25'AN.

Bezpera gabian Eibar'ko eta Elgoibar'ko txistulariak jaiari asiera ematekoko kalez-kale euzko eresi alaiak jo zituzten eta ondoren dantzaketa enparantzan txistulariak jorik.

Ilan 25'an: Goizian seiretan kalezkale biribilketa alaiak txistulariak.

Bederatzietan: Ongi etoria egin zitzaioten inguruko erietako abertzaileri.

Amaretan: Jaupa nagusia abesturik "Te Deum Laudamus" elizako abeslari eta Batzokikuak oso ederki.

Jaupagilla Batiz'tar Joseba txaunburua lagundurik Etxabeguren'dar Mikel, eta Onandia'tar Kelestin apaizak. Itzaldi jator eleizkora eta euzko gogokua egin zuan Onandia'tar Kelestin Elgoibar'ko apaizak (bere itzaldia goratua izan da benetan).

Ondoren, Batiz'tar Joseba txaunburuak, onetsi zuan Batzoki'ko ikurin beria eta bitartian oso irakurgai politak irakuri zituan Iriondo'tar Josebe neskatilak. Tamala det emen ez edukitzia bertan argitaltzeko, baña uste det idazlariren batez argitalduko dituala.

Gero oso ederki astindu zituzten ankak, gure dantzakelak dantzatzen Elbar'ko ezpata-dantzari laluak txalo izugariak irabazirik.

Beriela Eibar'ko Batzoki'ko ezpatadantzari taldekuak auresku edera atera zuten, jendetza alai geldituirik.

OTURANTZA. — Larogeita amar abertzale batu ziran enparantzan. Jari zituzten maian janaldi edo bazkaritan, oso ederki eman zuten Azpiazu'tar Eroman ostatukuak. Bazkari bitartian eta ondorenian euzko abesti ederak abesturik.

Aratsaldian iru terdietan, enparantza bete beterik zeola inguruko ozte edo jentiakin, bigaren aldian Elbar'ko ezpatadantza egin zuten dantzaketa txalotua izanik.

OLERKIAK. — Itzaldia asi auretik, Mendaro'ko Batzoki'ko lendakari azkara dan Lonbide'tar Sabin'ek. Mendaro'ko Batzokia'ren izenian agur sutsu bat zuzendu zioten enparantzan euan jente taldiari asiera emanik, olerki jator batzukin gure lagun Elgoibarko Batzoki'ko bazkide dan Uriguen'dar Kerman'ek txalo beruak irabazirik.

ITZALDIA. — Gogo benetakua euan Ozerin, Monzon, Orueta eta Altzeta izlarieri aitzeko, baita benetan aitu erazi ere, entzuleen barun barura sartu ziran izlari onen itzak ain ederki azaldu zituzten gu euskaldunok daukagunian eskubideak Euzkadi'n bakarik agindu eta bizi-izateko. Esandako itz guztiak ezin jari genitzazke luzia aterako litzake ta, baña azkenian oso txalotunk izan ziran denak.

AURESKUA. — Bigaren aldin oso ederki atera zuten aureskua Elbar'ko ezpata-dantzariak.

BATZARA. — Ondoren egin zan batzara edo eromeri edera enparantzan Anjelus arte, tanbolin-txistuak jorik, eta abertzale eta aberizale ezdiranak oso pozik etxeratu ziran bukaeran.

Mendigoizaliak eta Elbar'ko Emakume Abertzale Batzakuak. An ikusi ginuzan beren ikurinarekin Lekeitio'ko mendigoizaliak, eurak goratuak izan ziran itzlarien aoetako itzekin, baita Elbar'ko Emakume Abertzale Batzakuak ere. Onek zuzenbide edera eman diote inguruko erieri eta ia erietako abertzaliak laister ipinizen edo antolatzen ditugun Emakume Abertzale Batzak eta mendigoizaliak. ¡Itxartu, jaiki euzkotarak!

IKURIÑAK ETA OZTEA. — Ikuriñetan ere batu ziran amabiren bat, eta abertzale asko Azkoiti, Bergara, Elbar, Soraluze, Elgoibar eta Zaldibar eta abaretik.

ZORIONAK. — Ezkenik zorion beroena nere aldetik Mendaro'ko abertzaleeri batez ere Lonbide'tar Sabin lendakariari, ain ederto antolatu ditumelako jai euzko anaitasunezkoak.

AIXERIXA

Ezkioga'ko mirariak

Ni ere beste askorekin batean izandu naiz Ezkio'ko toki arigari ortan.

Ama Birjiña azaltzen dala dioten inguru guztiak ikusi ditut; aritz-arbolatxo aletako ostoak ekari ditut etxera; itzegin det Antxoni ta Ander neskatil ta mutiltxoakin ta baita bere gurasoakin ere.

Egunero oiuz joaten da jendia eta lengo gau batean, iñortxok ere deitu gabe ogei mila ta geigo bildu giñan mendi artan. Erosarioa ta otoitzak esan bitartean an geunden guztiok belauniko auzpertuta, besoak zabal-zabal gurutzatuta, Ama Miraritsua noiz agertuko ote zitzaigun zai egon giñan.

Bañan guk ikusi ez aren, nere albuan baziran ikusten zutela ziotenak eta ez det uste gezura ziotenik, iñork etzituen ortara biartzen beintzat eta.

Ander mutiltxoaren ondoan negoen, ea gure Ama Birjin laztana, beltzez jantzia, izarez inguratua, larru zuri argi baten tartean, eskuk tolestatuta Zumarraga aldera begira ikusten zuela zion.

Beraxeago beriz, ikusi ez, ilun zegoan da, bañan bai entzun nion aingerutxo baten antzeko neskatil bateri Ama maitiari galdera xamur oiek egiten:

"¿Amatxo zer nai zenduke?"

Orduntxe ixil une artantxe biyotza taupadaka neukala lureko naspila ta zikinkeriaz asTuta zeruronta nijuala iruditzen zitzaiten.

Ama Birjiña ikusi ez aren, zelai artan gertatzen ari zana ikusteak bakarik ere mi rari aundi bat ikusten ari nintzala aitortuazitzen ziran.

¿Zer bada, ez al da miraria eta arigaria orenbeste mila gizon a emakume, zar eta gazte, iritxi ta ezmo guztiakoak, beltx-txuri ta baita gorriak ere belauniko jarita ain ixil, ain pakezu ta umil, ostegun gorian, gaubean, urrutitatik etorita zelai artan otoitz egiten ikustea? ¿Zeik ekarri otegai zitten toki artara? ¿Nork bildu lezake garai artan, inguruetako eri koxkoretako kanpayak Anjelus jotzen asten diran une artan, lur gorriaren gañean belaunak ezarita otoitz egiten ainbeste jende, Goiko deiak ez balzik?

Gauza oiek guztiak txorakerik, buru ariñen kontuk, ebilldadea, irudipena, begietako lausua, amesa, gezura ta tranpa besterik izango ez dala diotenak ere badira. Ume kontuak eta sorginkerik dirala ta sinistu biar ez litzekeela ta, esaten ari diranak ere ugaro dira.

Badira beste batzuek beriz urrutitik jarita dagoen argi aundi baten bidez, zinean bezela Ama Birjiña ostotartean agertuazitzen dutela diotenak ere.

Oyetako zine-zale aroxko batek ala zion lengo egun batean: "Amaika txoro, baztil ta iñoxente bazeok bastaretan; gezura dirudik ez antzemantea mendian beste aldeko egitik jarriako indar aundiko argi dirdizizalle batekin egin lezatezkeila; ez igaritzea gaurko egunean tximist-indara oso aureratua dagoala ta gauz oiek guztiak erex egin lezkeala".

Gizajo-bixkor oneri etzitzaion gogoratzen nunbait zinean bezela balitz, batzuek ikusten duten ordez guziak ikusiko lutekeala.

Ikusi edo ez ikusi, agertu edo ez agertu, Ama Birjiña badala berdin sinisten degu guk.

Ikusten dana da Euskal-eriyan egarri bizi aundi bat dagoala sinismenaren alde, eta au orela izanik gu guzion Jaun ta Jabe, Egile eta Salbatzalea dan Goiko Jaun bakarak, ez bere ama maitea guri erakutziazi bakarik, nai balu beste gauza asko geyago agertuaziko lizkiguke, guztia bere esku dauka ta.

Miraria dan edo ez dan jakiteko gu ez gera iñortxore. Guk sinistu edo ez sinistu berdin izango da eta agerketa oiek bidezkoak eta egizkoak badira goiz edo berandu, guk nai edo ez Jaun goikoak nai dubenian berez azalduko dira.

Berak eta bere Ama maiteak bere eskuetan euki gaitzala beti, eta bere babesan orain bezela geren eriotz orduan euki gaitzala.

LARAITZ

Albiztur

ARUETAR BEATRIZ'EK. — Eri ontako "Zamora"ko Arue'tar Beatriz, dagoaneko kristau-ikasbide osoa ikasia daukan 8 urteko neskatxo argi eta zintzoak, il onen 15'etik 19'rako bost ilunabar jarraituetan Ezkioga'ko leku autatu ortan, Ama Birjiña zenbat eratan ikusi duan edo berari agertu zaion, garbi eta zeatz azaltzen du.

Ara zerbait Beatriz'ek dionetik:

Lenengo aratsean: Ama Nekatsu edo Doloretakoaren eran arpegi betilun edo tristearekin lenengo; eta arpegi alai eta egoakin zuriz jantzia, eta aingeru bat egoakin atzean zeukala bigaren aldiz ikusi zuan, dionez, Ama Birjiña.

Bigaren aratsean: Ama Nekatsuaren eran, arpegi ben edo serioarekin eta erdiz goia bakarik ikusten omen zion.

Irugaren aratsean: Eskubi-ezkerretan aingeru bana, buru gañean bost izar argitsu eta arpegi betilunarekin, Ama Nekatsuaren eran jantzia orduan ere. Aingeruetako bat beresla ezkutatuaz... aingeru bakarrarekin aldi luzean ikusi omen zuan.

Arats ortan Ataun'go mutil gazte Goikoetxea'k, Ama Birjiña zer eratan ikusten zuan ozteari azaldu baño lentxeago, Ataun'goa-gandik urruti zegon neska orek bere ingurukoai azaltzen omen zien. Ataun'goak ondoren azaltzen zuan era berean Ama Birjiña aingeruarekin ikusten zuala.

Laugaren aratsean: Erosarioa bukatu ondoren gutxienaz amar bat minutuan, Mirarigile edo Milagrosa'ren eran, buru gañean argitasuna, ilea eder eta luze gorri-zuri edo rubioa atzera botea zeukala arpegi alaia, oñak ostaltzeraño zuriz jantzia, eskuak beera eta oyetatik argitasun aundia oztearen gañera bazaltzen zuala eta gerriko edo faja urdiña, Ama Birjiña Lourdes'koaren eran zeukala, garbi ikusten omen zuan.

Eta... bosgaren aratsean; Argitasun eder bat gutxika asi ondoren buru gañean eta ontian argitasun aundiarekin, arpegi alai, jantzi zuri, eskuak Sortzez Garbi edo Konzepzioko Amaren eran zeuzkala eta geriko gorantzarekin berari eta ozteari alderdi guztietara begira ogei-bat minutuan ongi ikusi ondoren... agertu bezela gutxika gorde omen zitzaion Ama Birjiña.

Beatriz'ek Erosarioak eskuetan etzeuzkala oartu zan aldi batean... Erosarioak bere eskutxoetan artu zituan une berean asi zala dio Ama Birjiña ikusten.

Ikusi duan aldi guztietan, Erosarioak eskuetan dauzkala ikusi omen du beda.

Erakutsi zitzaion eran eskariak Ama Birjiñari egiten zizkion Beatriz'ek, Ama Birjiña'k, ez omen zion ezer erantzuten berari, begiratu baizik.

ERI ONTAKO BESTE BATEK ERE IKUSTEN OMEN DU. — "Pagolane"ko Ugartemendia'tar Teresa, 13 urteko Maria'ren alaba zintzoak ere 17'ko aratsean, Arantzazu'ko Ama Birjiña'ren eran lenengo eta Ama Nekatsuaren eran geroxeago: eta 20'ko aratsean beriz, Ama Nekatsuaren eran buru gañean iru izarekin ikusi omen zuan.

Bi neskatila oyek orain artean, au da, 21 bitartean, Ezkioga'n izan diran aldi guztietan ikusi dutela diote Ama Birjiña.

Zorionekoak Ama Birjiña.
munduan ikusten dutenak
eta oraindik, zoriontsuagoak,
zerura joango diranak.
Bera-agertuaz sendatzen ditu
Ama orek biotz eriak...
¡ez ikaratu Euskal-eria,
maite gaitu-ta Maria'k!

LUISTAR

Zubieta

Igaro dira Jakoba Deunaren jaiak, eta datoren urtean egingo diranen zai egon bearko degu noski. ¿Nola egon gañera? ¡Bildurez! Bai jauna bai, bildurez. ¿Ez aldegu ba aurten dantza jotubaren arpegi lizuna, gure pelota toki ederean ikusi? Or nunbaitetik sortutako "jazz" deritzayon "muzika" itxusia (pilarmonika, txintxiñak eta "bonbo" edo atabal aundi bat), eleiz ormari itzatsita.

Eta infernuak sortutako "tango, txarleston" eta beste orelako dantza madarikatuak entzunaz, ¿nork esan Zubieta'n gaudela? Egualdi berriak dakarzkin dantzak dirala esan leike. ¡¡Gure Euskal-Erriko dantza garbiak ibaira, ta beste dantza itxusi oyek, enparantza-ta eliz ondora!!

"Zibilizazioak" eta "demokraziak" auretik dabiltzaten infernuko umeak dira dantza zikiñ oyek. ¡Zubieta! ¡Zubieta! ¿Ez aldezu zure sabelean pilotako enparantza edera? ¿Nun dira antziñako jai ederrak? ¿Nun jolas garbiak? Juan ziran. ¡Negar egizu ene Zubieta maitea!

AKELASE

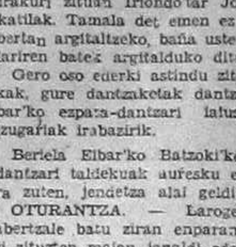

COMPAÑIA NAVIERA SOTA Y AZNAR
Rápido semanal DE PASAJES A BARCELONA
El martes 28, miércoles 29 y jueves 30 de Julio, cargará en Pasajes el buque-motor
«ARAYA - MENDI»
Para los puertos de Santander, Musel, Vigo, Sevilla, Bonanza, Málaga, Almería, Alicante, Valencia, Sagunto y Tarragona y con transbordo para Algeciras, Adra, Denia y Gandía.
NOTA IMPORTANTE. — Se recomienda a los señores cargadores procuren situar al costado del buque sus mercancías para embarque el martes y miércoles, pues debiendo efectuar su salida el buque el jueves por la tarde, no se podrán admitir aquéllas que se sitúen después del mediodía del jueves.
Para flete e informes dirigirse a sus Consignatarios
Hijo de Julián de Salazar. S en C.
PASAJES — TELEFONO 10-27
CARBONES NACIONALES Y EXTRANJEROS
AGENCIA DE ADUANAS

BALNEARIO DE BETELU (Navarra)
A 40 KILOMETROS DE SAN SEBASTIAN (VIA TOLOSA)
MANANTIAL Iturri-Santu. — MANANTIAL Dama-Iturri.
Sin rival para afecciones de laringe y bronquios — Agua de régimen similar a VITEL
Lugar pintoresco y tranquilo
Abierto desde el 15 de Junio
Cocina excelente — Pensión desde 15 pesetas
Solicíten prospectos con detalles al Administrador del Balneario.

Miami Hotel
(ANTIGUO RESTAURANT CANUTO)
Propietario: AGUSTIN REGO
SERVICIO ESPECIAL A LA CARTA Y POR CUBIERTO
EXCELENTES E INMEJORABLES MENUS
AU DA ZURE ETXEA
ESTERLINES, 10, Y FERMIN CALBETON, 23 :-: TELEFONO 13.413

NUEVO RESTAURANT EN LA PARTE VIEJA
Restaurant 'Felipa'
Aquí encontrarán los paladares más exigentes, su máxima satisfacción por los precios más económicos
COCINA EXCELENTE. - MENUS VARIADOS. - SERVICIO ESMERADO
Teléfono 13.925 — "RESTAURANT FELIPA" — Puerto, 10

Instituto de Belleza
MADRID - EASO
AVENIDA DE LA LIBERTAD, NUMERO 29
Entrada: LOYOLA, 1, primero — TELEFONO 13.412
SAN SEBASTIAN
AVENIDA DE PI Y MARGALL, 8 (Gran Vía)
Edificio del Teatro Fontalba
Entrada: VALVERDE, 1, pral. — TELEFONO 11.664
MADRID
UN CONSEJO, SEÑORA:
Si le interesa aumentar su belleza no se resigne con un cutis imperfecto y envejecido, ni estar gruesa, ni tener los senos deformados, pudiendo evitarlo y corregirlo con los tratamientos científicos y garantizados de este Instituto
LIMPIEZA DE CUTIS
RESTAURACION O ESTUCO DE LA PIEL DEL ROSTRO
para combatir arrugas, manchas, paños, pigmentos, puntos negros, espinillas, rojeces, acnés y cerrar los poros
TRATAMIENTOS PARA ADELGAZAR
completamente inofensivos e infalibles. (Precios convencionales)
ESTOS ESTABLECIMIENTOS
son los más antiguos y afamados en los tratamientos de estética general de la mujer, practicados por Profesores facultativos especializados
PRODUCTOS DE BELLEZA
con fórmulas para todos los cutis
LUJOSOS SALONES DE PELUQUERIA PARA SEÑORAS
Instalaciones de secadores centrales y aparatos novísimos. (Ultimos adelantos)
ONDULACIONES PERMANENTES
realizadas con líquidos americanos que permiten hacer las ondas perfectas sin castigar el cabello. Desde 25 pesetas
TINTES DE HENNE INOFENSIVOS
Desde 25 pesetas
Ondulación Marcel, 3 ptas. — Al agua, 4 ptas.
Lavado de cabeza, 2,50 ptas. — Corte de pelo, 2,50 ptas.
MANICURAS - CEJISTAS
Servicio, 3 ptas.
CIRUJANO - CALLISTA
Servicio corriente, 5 ptas.
Todas las secciones de este Instituto están a cargo de personal de primer orden español y extranjero
LAS CASAS MAS IMPORTANTES Y MEJOR MONTADAS DE ESPAÑA

ROPA BLANCA
Sección de artículos al metro para lencería.
CRESPON lavable, seda natural
Coloridos gran moda, desde 9,75 metro
Crepe satin, crepe georgette, toile de soie, batistas hilo, batistas algodón, encajes, etc.
Casa EL ANDORRAN

INGLES
estudio del idioma por varios métodos. A domicilio. Informes, Teléfono ... 27 - S... derecha, ... 12 a 2.

¡Señora!
Cuando pida ... exija marca ... LEON, porque es la mejor.